

**SEMINAR KEJURURAWATAN 2025
PUTRAJAYA
3 JULAI 2025**

OVERVIEW PROGRAM KESIHATAN KELUARGA DAN PENGLIBATAN AKTIF JURURAWAT DALAM MENJAYAKAN PROGRAM

Dr Saidatul Norbaya Buang
Timbalan Pengarah Kesihatan Keluarga
Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga

KANDUNGAN PEMBENTANGAN

1. Latar belakang
2. Program Kesihatan Keluarga
3. Peranan Kejururawatan dalam Program Kesihatan Keluarga

VISI

Visi BPKK adalah 'Ke Arah Keluarga Sihat Sejahtera Serta Menikmati Kehidupan Yang Berkualiti Sepanjang Hayat'.

MISI

Melahirkan institusi keluarga yang sihat sejahtera melalui:

1

Program Kesihatan Keluarga yang komprehensif dan bersepadu untuk setiap individu, keluarga dan masyarakat

2

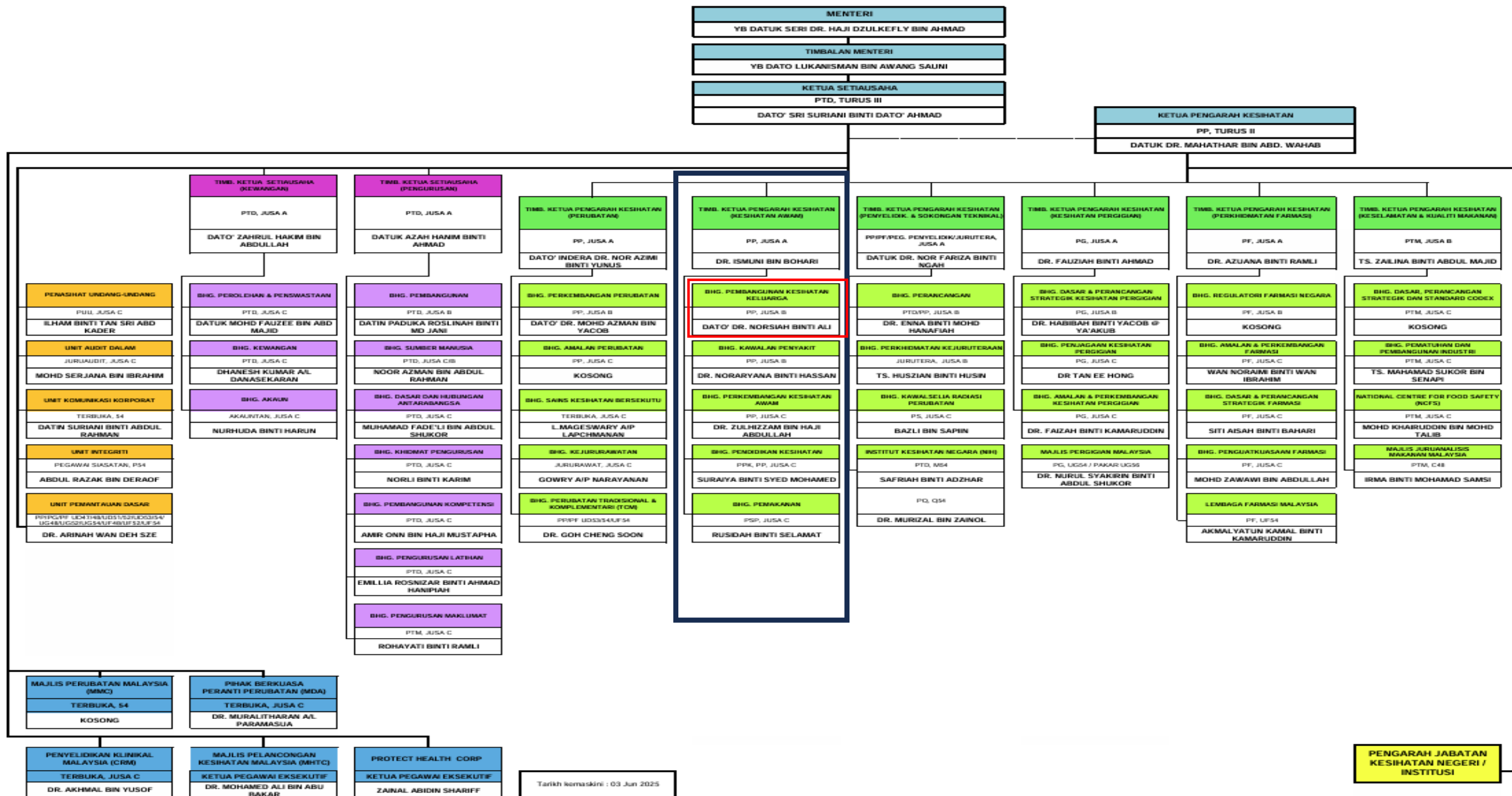
Penglibatan masyarakat di dalam penjagaan kesihatan melalui peningkatan kesedaran setiap individu, keluarga dan masyarakat;

3

Kerjasama dan penyertaan pelbagai sektor dan agensi kerajaan dan Pertubuhan Bukan Kerajaan dalam pelaksanaan aktiviti-aktiviti kesihatan keluarga



CARTA ORGANISASI KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA



Tarikh kemaskini : 03 Jun 2025



CARTA ORGANISASI BAHAGIAN PEMBANGUNAN KESIHATAN KELUARGA



PENGARAH
Jusa C (KUP)

Dato' Dr. Hjh Norsiah Ali

**UNIT PENTADBIRAN DAN
KEWANGAN**



Pn Ruheza Zakariah

**UNIT LITERASI PENDIDIKAN
DAN KESIHATAN**

Pn Nor Baizura

CAW. KESIHATAN PRIMER



TIMB. PENGARAH
JUSA C

Dr. Azah Abdul Samad

CAW. KESIHATAN KELUARGA



TIMB. PENGARAH
JUSA C(M)

Dr. Saidatul Norbaya Buang

- Sektor Sokongan Klinikal & Teknikal
- Sektor Perkhidmatan Kecemasan Primer
- Sektor Perkembangan Infrastruktur Primer
- Sektor Pembangunan Polisi Primer
- Sektor Kualiti Primer
- Sektor Penjagaan Perubatan Primer
- Sektor Tele-primary Care & Sistem Maklumat Primer

- Sektor Kesihatan Ibu
- Sektor Kesihatan Bayi & Kanak-kanak
- Sektor Kesihatan Sekolah
- Sektor Kesihatan Remaja
- Sektor Kesihatan Dewasa
- Sektor Kesihatan Warga Emas
- Sektor Kesihatan Orang Kurang Upaya

PENGURUSAN PROGRAM KESIHATAN KELUARGA

- **Peringkat Ibu Pejabat**
 - Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga
- **Peringkat Jabatan Kesihatan Negeri**
 - Unit Kesihatan Keluarga
- **Peringkat Pejabat Kesihatan Daerah**
 - Unit Kesihatan Keluarga
- **Peringkat klinik Kesihatan**
 - Perkhidmatan Kesihatan ibu dan anak
 - Unit Kesihatan Sekolah
 - Rawatan Pesakit Luar

FUNGSI UTAMA CAWANGAN KESIHATAN KELUARGA, BPKK

Membangun dasar, merancang pelaksanaan dasar / program kesihatan keluarga berdasarkan keperluan khusus **setiap kumpulan umur** berasaskan **prinsip kesihatan awam (promosi, pencegahan, pengesanan awal, intervensi dan rehabilitasi)**

- Pembangunan dasar Program Kesihatan Keluarga
- Kawalselia standard dan kualiti Program Kesihatan Keluarga
- Pemantauan dan penilaian Program Kesihatan Keluarga
- Advokasi Program Kesihatan Keluarga
- Input kepakaran dalam penyelidikan Program Kesihatan Keluarga
- Pengukuhan Program Kesihatan Keluarga di komuniti dan institusi
- Pembangunan kapasiti Program Kesihatan Keluarga
- Kolaborasi strategik dengan pelbagai agensi dalam bidang Kesihatan Keluarga
- Pengukuhan surveilan dan pengurusan data Program Kesihatan Keluarga



Dr Majdah Mohamed



Dr Qudsiah Suliman



Dr Radziah Mohamad



Dr Muammad Firdaus Ujang



Dr Zakiah Mohd Said



Dr Noraliza Nordin Merican



Dr Nor Bizura Abdul Hamid

SEKTOR KESIHATAN IBU

- Pra kehamilan
- Antenatal
- Postnatal
- Perancang Keluarga
- Pemantauan kematian Ibu
- Promosi Kesihatan Ibu

SEKTOR KESIHATAN BAYI & KANAK-KANAK

- Kesihatan Perinatal & Neonatal
- Saringan bayi baru lahir
- Pemantauan perkembangan, pertumbuhan
- Program Imunisasi Kebangsaan
- saringan kesihatan
- Survelan Kematian lahir mati & Kanak-kanak bawah 5 tahun

SEKTOR KESIHATAN SEKOLAH

- Perkhidmatan Kesihatan Sekolah
- Perkhidmatan Imunisasi Sekolah
- Program Kawalan dan Pencegahan Thalassaemia
 - Saringan Thalassaemia Dalam Populasi

SEKTOR KESIHATAN REMAJA

- Promosi Kesihatan
- Saringan Kesihatan
- Pengesanan Dan Rawatan Awal
- Khidmat Nasihat/ Kaunseling

SEKTOR KESIHATAN DEWASA

- Wanita
- Saringan kanser serviks
 - Pemeriksaan Klinikal Payudara (PKP) dan Saringan Mammogram
- Lelaki
- Saringan kesihatan reproduktif lelaki (BPH, ED) bagi program kesihatan lelaki

SEKTOR KESIHATAN WARGA EMAS

- Saringan Kesihatan Warga Emas
- Pengesanan dan Intervensi Awal
- Penjagaan Kesihatan
- Perkhidmatan di Institusi

SEKTOR KESIHATAN OKU

- Pengesanan Awal
- Penjagaan Kesihatan Kanak-kanak Keperluan Khas Bermasalah /OKU



Kategori Pegawai yang terlibat dalam penjagaan Program Keishatan Keluarga di Program Kesihatan Primer atau bahagian lain :

1. **Pegawai Sains Pemakanan**
2. **Pegawai Dietetik**
3. **Pegawai Teknologi Maklumat**
4. **Juru teknologi Makmal**



1960

- Mother & child
- Family planning
- Outpatient
- Environmental
- School
- Nutrition

1980

- Mother & child
- Family planning
- Outpatient
- Environmental
- School
- Nutrition
- **Dental**
- **Pharmacy**
- **Lab**

2000

- Mother & child
- Family planning
- Outpatient
- Environmental
- School
- Dental
- Pharmacy
- Lab
- **Persons with Disabilities**
- **Adult Health**
- **Elderly**
- **CVD**
- **Mental Health**
- **Adolescent**
- **Sexually Transmitted Diseases (STI)**
- **TB/Leprosy**
- **Occupational Health**
- **Emergency**
- **Health Informatics**

Sekarang

- Mother & child
- Family planning
- Outpatient
- Environmental
- School
- Nutrition
- Dental
- Pharmacy
- Laboratory
- Child with Special Needs
- Adult Health
- Elderly
- NCD
- Mental Health
- Adolescent
- Sexually Transmitted Diseases (STI)
- TB/Leprosy
- Occupational Health
- Emergency and Disaster
- Health Informatics
- **Thalassemia**
- **Rehabilitasi**
- **Dietetik**
- **Imunisasi HPV**
- **NSEP/MMT**
- **HIV screening & treatment**
- **Men's Health**
- **Quit Smoking**
- **Domiciliary**
- **Dialysis**
- **Fever centre**
- **Hepatitis C Screening and treatment**
- **HPV DNA Cervical Screening**
- **Wound care**
- **Pain management**
- **Optometry services**
- **Custodial Medicine Services (Orang Dalam Tahanan)**
- **Value Added Pharmacy Services**
- **Traditional & Complimentary Medicine**

EVOLUSI SKOP DAN AKTIVITI PENJAGAAAN KESIHATAN PRIMER

KATEGORI PEGAWAI YANG BERTANGUNGJAWAB ATAS PROGRAM KESIHATAN KELUARGA

Fasiliti	Pakar Perubatan Kesihatan Awam	Pakar Perubatan Keluarga	Pegawai Perubatan	Jururawat	Penolong Pegawai Perubatan	Pegawai Pendidikan Kesihatan	Allied Health
KKM	✓		✓	✓	✓	✓	✓
JKN	✓		✓	✓	✓	✓	✓
PKD	✓		✓	✓	✓	✓/-	
Klinik Kesihatan/ KKIA		✓	✓	✓	✓		✓
KD			✓/-	✓			
Wellness Hub				✓/-	✓	✓/-	✓/-

PERKHIDMATAN YANG DILIHAT DI LAPANGAN

Fasiliti	Kesihatan Ibu	Kesihatan Anak	Kesihatan Sekolah	Kesihatan Remaja	Kesihatan Dewasa	Kesihatan Warga Emas	Kesihatan Orang Kurang Upaya
Klinik Kesihatan	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
KKIA	✓	✓					✓
Klinik Desa	✓	✓				✓	
Institusi Sekolah			✓	✓			✓
Institusi Pelindungan Kanak-kanak, OKU dan Warga Emas	✓	✓				✓	✓

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU	BAYI DAN KANAK-KANAK	KESIHATAN SEKOLAH	KESIHATAN REMAJA	KESIHATAN DEWASA	KES WARGA EMAS	KES OKU
Bil	Skop Perkhidmatan	Peranan Jururawat			Kemahiran	
1	Penjagaan Ibu hamil	Pendaftaran ibu hamil, penjagaan ante natal berkala berdasarkan kod warna, memantau status kehamilan ibu dan bayi dalam kandungan, mengesan risiko ibu, membuat rujukan, lawatan kes cicir.			- Jururawat dengan KA - Garispaduan sedia ada - Latihan pengendalian Kesihatan Ibu - Kemahiran mengenahlpasti risiko Ibu - Kemahiran merujuk - Kemahiran komunikasi berkesan	
2	Intra Partum	Pengendalian eclampsia, kebidanan di rumah				
3.	Penjagaan post Natal	Lawatan bagi ibu dan bayi (mengesan risiko jaundice bayi, risiko ibu), nasihat post natal				
4.	Saringan Ibu hamil	Saringan anemia, VDRL, HIV,				
5.	Pencegahan dan rawatan	Rujukan kes berisiko tinggi, rawatan pencegahan anemia				
6.	Pra kehamilan	Wanita berisiko tinggi				
7.	Perkhidmatan Perancang Keluarga	Pilihan jenis kaedah Khusus Wanita risiko tinggi				
8.	Imunisasi	Tdap, ATT				

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU		BAYI DAN KANAK-KANAK		KESIHATAN SEKOLAH		KESIHATAN REMAJA		KESIHATAN DEWASA		KES WARGA EMAS		KES OKU	
Bil	Skop Perkhidmatan			Peranan Jururawat					Kemahiran				
1	Perkembangan kanak-kanak			Penilaian perkembangan mengikut umur, Pengesanan awal ketidakupayaan, rujukan kanak-kanak dengan developmental delay					- Jururawat dengan KA - Garispaduan sedia ada - Latihan pengendalian Kesihatan Anak - Kemahiran mengenali risiko pertumbuhan, perkembangan, imunisasi etc - Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk - Kemahiran komunikasi berkesan				
2	Pertumbuhan Kanak-kanak			Antropometri, interpretasi dan pemantauan pertumbuhan, rujukan kes									
3.	Imunisasi			Imunisasi ikut jadual dan kanak-kanak cicir imunisasi, nasihat ibu menolak vaksin, lawatan kes cicir									
4.	Saringan kesihatan			Pemeriksaan neonatal jaundice, G6PD, Universal Newborn Hearing, Congenital hypothyroidism, M-Chat									
5.	Intervensi Awal			Nasihat pemakanan, perkembangan, rujukan									
6.	Rawatan			IMCI									

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU BAYI DAN KANAK-KANAK KESIHATAN SEKOLAH KESIHATAN REMAJA KESIHATAN DEWASA KES WARGA EMAS KES OKU			
Bil	Skop Perkhidmatan	Peranan Jururawat	Kemahiran
1	Persediaan Awal	Bil sekolah dan murid kaw operasi, persediaan lawatan dengan sekolah	- Garispaduan sedia ada - Latihan Kesihatan Sekolah - Boleh bertugas secara berdikari - Kemahiran pemeriksaan Kesihatan fizikal - Kemahiran intepretasi saringan dan pemeriksaan kesihatan - Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk - Kemahiran komunikasi berkesan dengan pihak pengurusan sekolah dan ibubapa
2	Pendidikan Kesihatan	Pendidikan Kesihatan murid mengikut usia	
3.	Pemeriksaan Kesihatan	Sejarah penyakit dan rawatan, organ system, Fizikal murid	
4.	Saringan Kesihatan ikut umur	Ketajaman penglihatan, masalah pembelajaran, scoliosis, saringan Thalassaemia,	
5.	Imunisasi	Mengikut kump umur	
6.	Rujukan	Rujukan ke fasiliti serta pemakluman ibubapa	
7.	Rawatan Ringan	Bagi morbidity yang di kesan	
8.	Konsultasi Ibubapa	Pemeriksaan dan rawatan lanjut	

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU BAYI DAN KANAK-KANAK KESIHATAN SEKOLAH KESIHATAN REMAJA KESIHATAN DEWASA KES WARGA EMAS KES OKU			
Bil	Skop Perkhidmatan	Peranan Jururawat	Kemahiran
1	Advokasi kesihatan	Pendidikan Kesihatan berhubung 5 focus remaja: Kesihatan fizikal, seksual, pemakanan, tingkah laku risiko, penggunaan bahan	- Garispaduan sedia ada - Latihan Kesihatan Remaja - Mesra Remaja
2	Saringan Kesihatan ikut umur	Saringan Kesihatan berkala mengikut kategori umur remaja di klinik dan outreach. Interpretasi boring saringan	- Kemahiran interpretasi borang - Kemahiran interpretasi saringan dan
3.	Intervensi Kesihatan	Nasihat Kesihatan berdasarkan dapatan kes semasa saringan	- Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk
4.	Rujukan	Kes yang memerlukan rujukan peg perubatan, perlindungan	- Kemahiran komunikasi berkesan dengan remaja dan ibu bapa
5.	Penjagaan Remaja Hamil	Seperti Kesihatan Ibu	- Kontrak kerahsiaan Bersama klien remaja - Keperluan consent remaja bawah 18 tahun

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU BAYI DAN KANAK-KANAK KESIHATAN SEKOLAH KESIHATAN REMAJA KESIHATAN DEWASA KES WARGA EMAS KES OKU			
Bil	Skop Perkhidmatan	Peranan Jururawat	Kemahiran
1	Kesihatan Wanita		- Garispaduan sedia ada - Latihan Kesihatan Wanita dan Lelaki - Kemahiran melakukan Clinical Breast Examination dan calitan mengambil sample cervical - Kemahiran intepretasi saringan dan - Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk - Kemahiran komunikasi berkesan
1.1	Saringan kanser serviks	Kenalpasti Wanita yang perlu disaring mengikut kriteria, tawar ujian saringan, rujukan kes risiko tinggi. Kenalpasti Wanita risiko tinggi dan ditawarkan perancang keluarga bagi mencegah kematian ibu hamil	
1.2	Saringan kanser payu dara		
1.3	Saringan kesihatan		
2	Kesihatan Lelaki (berfasa)	Saringan kanser prostate	
2.1	Saringan Kesihatan	Saringan Kesihatan mengikut usia	

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

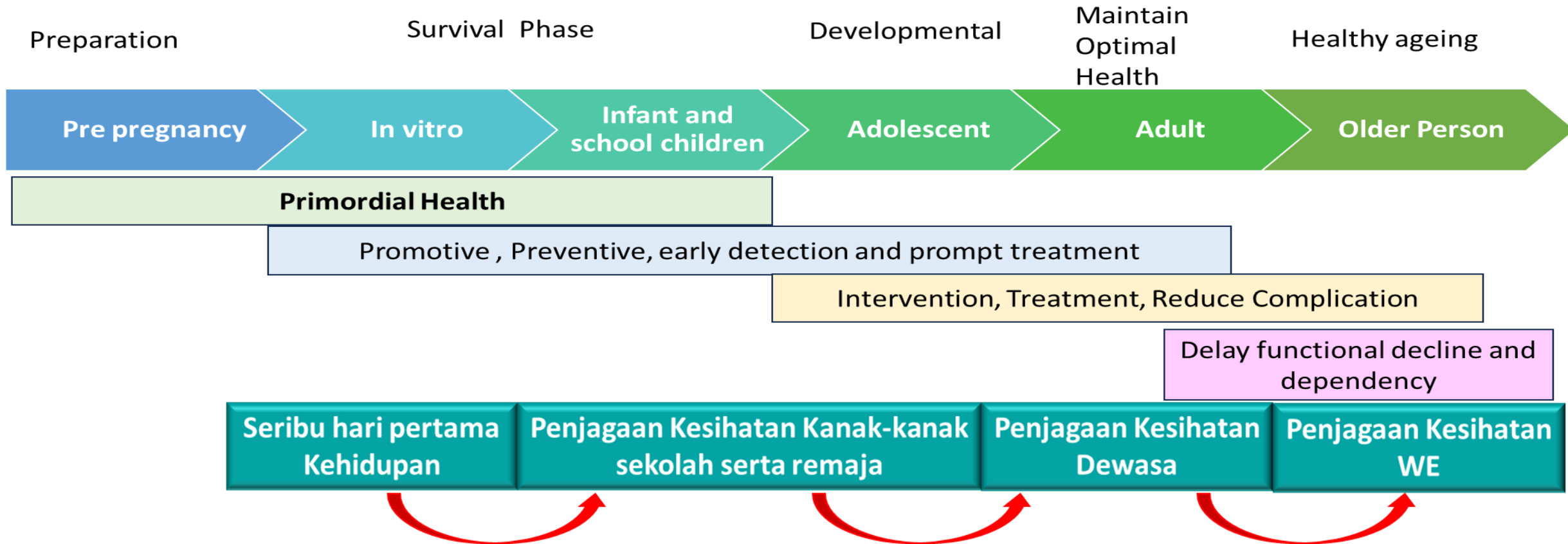
KESIHATAN IBU BAYI DAN KANAK-KANAK KESIHATAN SEKOLAH KESIHATAN REMAJA KESIHATAN DEWASA KES WARGA EMAS KES OKU			
Bil	Skop Perkhidmatan	Peranan Jururawat	Kemahiran
1	Pendaftaran warga emas	Kenalpasti warga emas dalam Kawasan oeprasi dan daftarkan mereka. Update pendaftaran	- Garispaduan sedia ada - Kemahiran intepretasi saringan - Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk - Kemahiran komunikasi berkesan dengan klien dan penjaga
2	Saringan Kesihatan Berkala	Lakukan sarinagan atas WE yang telah berdaftar, status Kesihatan mental	
3.	Intervensi awal	Kenalpasti status Kesihatan dan beri intervensi bersesuaian yang mudah, nasihat pemakanan	
4.	Perawatan di rumah	Intervensi dirumah, Latihan untuk penjaga dalam penjagaan Kesihatan WE terlantar	
5.	Lawatan institusi	Pemeriksaan Kesihatan berkala di Lokasi yang mempunyai institusi WE bawah JKM	

PERKHIDMATAN DI KLINIK MENGIKUT KUMPULAN UMUR

KESIHATAN IBU		BAYI DAN KANAK-KANAK		KESIHATAN SEKOLAH		KESIHATAN REMAJA		KESIHATAN DEWASA		KES WARGA EMAS		KES OKU	
Bil	Skop Perkhidmatan			Peranan Jururawat				Kemahiran					
1.	OKU kanak-kanak							- Garispaduan sedia ada - Kemahiran intepretasi saringan - Kemahiran kenalpasti risiko dan merujuk - Kemahiran perawan di rumah - Kemahiran komunikasi berkesan dengan klien dan penjaga					
1.1	Saringan awal dan pengesanan			Penilaian perkembangan mengikut umur, Pengesanan awal ketidakupayaan, rujukan kanak-kanak dengan developmental delay Saringan M-Chat									
1.2	Rujukan bagi pengesanan			Rujukan kanak-kanak disyaki Kaunseling ibu keperluan rujukan									
1.3	Pendaftaran OKU			Pastikan boring pendaftaran diterima ibubapa anak telah disahkan OKU. Daftar anak dalam buku pendaftaran									
1.4	Intervensi Awal			Lakukan inetrevensi awal. Kerjasama OT/PT									
2	OKU Dewasa												
2.1	Perkhidmatan Domicilari			Lawatan berjadual bagi kes dirujuk									
2.2	Perkhidmatan Domicilari paliatif												



RINGKASAN PENJAGAAN PROGRAM KESIHATAN KELUARGA



1. Jururawat perlu melihat penjagaan Kesihatan seorang individu yang berkualiti bermula dari pra kelahiran
2. Kejayaan penjagaan dalam setiap fasa kehidupan awal penting dalam Kesihatan optima usia dewasa
3. Penjagaan Kesihatan warga emas bermula dari hari pertama kelahiran

